ואי אתמר בהא בהא קאמר רבה אבל בהא אימא מודי ליה לרב הונא צריכא, תנן המבכרת המקשה לילד מחתך אבר אבר ומשליך לכלבים מאי לאו מחתך ומניח ואי אמרת למפרע הוא קדוש יקבר מיבעי ליה? לא, הכא במאי עסקינן במחתך ומשליך, אבל מחתך ומניח מאי יקבר ארתגא סיפא יצא רובו יקבר ונפטרה מן הבכורה ליפלוג ולירתני בדידיה בהמה דברים אמרים במחתך ומשליך אבר אבר אבל מחתך ומניח יקבר הכי נמי קאמר "בד"א במחתך ומשליך, אבל מחתך ומניח נעשה כמי שיצא רובו ויקבר א) *בעי רבא א) הלכו באברין אחר הרוב או לא הלכו באברין אחר הרוב היכי דמי: אילימא כגון שיצא רוב במיעוט אבר וקא מיבעיא ליה האי מיעוט דבראי, בתר רוב, דאבר שדינן ליה או בתר רובא דעובר שדינן ליה, פשיטא ד"לא שבקינן רובא דעובר ואזלינן בתר רוב אבר אלא כגון שיצא ברוב אבר וקא מיבעיא ליה ההוא מיעוט דבגואי מהו למישדייה בתר רוב אבר? ת"ש יצא רובו הרי זה יקבר מאי רובו אילימא רובו ממש, עד השתא לא אשמעינן *דרובן כבולו? אלא לאו כגון שיצא חציו ברוב אבר, לא, כגון שיצא רובו במיעוט אבר וקמ"ל דלא שבקינן רובו דעובר דבהמה ואזלינן בתר אבר. בעי רבא כרכו בסיב מהו "בטליתו מהו בשליתו מהו, בשליתו אורחיה הוא? אלא {בשליא אתרת מהו, כרכתו ואחזתו והוציאתו מהו-הכי דמי א' דנפק דרך הישיה פטרתיה אלא דנפק דרך מרגלותיו} בלעתה חולדה והוציאתו מהו, הוציאתו הא אפיקתה? אלא בלעתו והוציאתו והבנסתו והקיאתו ויצא מאליו מהו? *הדביק שני רחמים ויצא מזה ונכנס לזה מהו: דידיה פטר דלאו דידיה לא פטר או דלמא דלאו דידיה נמי פטר, תיקו. בעי רב אחא נפתחו כותלי בית הרחם מהו: אויר רחם מקדיש והאיכא או דלמא נגיעת רחם מקדשה והא ליכא בעי מר בר רב אשי נעקרו כותלי בית הרחם מהו, נעקרו ליתנהו? אלא נעקרו ותלו ליה בצוארייה מאי: במקומן מקדשי שלא במקומן לא מקדשי או דלמא שלא במקומן נמי מקדש בעי מיניה ר' ירמיה מר' זירא ג) נגממו כותלי בית הרחם מהו א"ל קא נגעת בבעיא דאיבעיא לן דבעי ר' זירא ואמרי לה בעא מיניה ר' זירא מרבי אסי עומד מרובה על הפרוץ ויצא דרך פרוץ, פרוץ מרובה על העומד ויצא דרך עומד מאי, עד כאן לא איבעיא *ליה אלא פרוץ מרובה על העומד דאיכא עומד בעולם אבל נגממו לא קא מיבעיא *ליה:

מתני'

מאי לא מחתך ומניח ולא אמרת למפרע קדוש יקבר מבעי ליה. מימה דלמ"ד נמי מכלן ולהבא הוא קדוש אמאי מצליך לכלבים כיון דבכר יצא רובו דהא ברובו מחותך נמי תביב ליה לידה כדאמר בהמפלת (מס דף כח:) דילמא מחותך מרובו אמו ממתה לידה ומתגיתין נמי קתני ונפטרה מן הבכורה ובכל מקום קאמר כיון שיצא אבר אבר כיון שיצא רובו בבת אחת וי"ל דבגלמא לא מכלן ולהבא הוא קדוש כיון דאין קדושה חלה עליו עד שיצא רובו אי"כ מה שמחתך קודם שיצא רובו אין קדושה חלה עליו כלל ויסל להשליכו לכלבים אף מאחר שיצא הרוב ומיהו מכי יצא רובו ואילך מטמן קבורה למה שיצא וכן משמע לשון הקונטרס ואפ"ג דקתני יצא רובו הרי זה יקבר ומשמע רובו בבת אחת כדמוכח בסוגיא ומשמע אבל אבר אבר לא הייט דוקא לענין המיעוט הראשון דאפי' אותו מיעוט מטמן קבורה כשיצא רובו מאחר דאין מחותך אבל למ"ד למפרע קדוש שמתחלה הקדושה חלה עליו מתחלת הלידה אי"כ במחותך נמי יקבר ואמאי ומחתך נמי לא קשיא ליה היכי מתיל בו מוס דאיכא לאוקמי בנפל שאינו ראוי להקרבה אי"כ מחתך קודם שיצא לאויר העולם: כרכתו לחזחו. פי' בקונטרס האשה כרכתו לעובר ואחזתו בידיה והפסיקו ידיה ביט לבין הריחם וקשה לרבינו תם דכשום מקום לא חיירי בחתה מילדת עם הבהמה אלא רובה כדאמן בהמה שמת עוברה בתוך מעיה והוציאו הרובה אם ידו וישאל דהך מילתא נמי חיירי ברובה כרכו בסיב לשון זכר הכי נמי הוה ליה למנקט כרכו ואחזו והוציאו ועוד דמאי פריך מי דנפק דרך ישיה פטרתיה וכי אין יכול להיות שאחזתו בידיה בראשו ומפסיק בידיה בין ראשו לרחם וזה דוחק טמר דאין לרחם לפתוח קודם שיצא הראש ואין יכול להכניס ידו ועוד דמתגיתין דהוציא רובה אם ידו בלא הוצא כלל חייבי דאם לא כן נמצא במה שיצא ואפ"ג דיש לחלק בין מבכרת לאין מבכרת אי נמי הא כשילדה אחר קודם לזה שנפתח רחמה כל זה דוחק וגראה לר"ת ג) כמו גרסת ר"ח כרכתו אחותו והוציאתו שילדה נקבה עמו כדאמר נמי בפ' כל הכשר (נקמן דף קיד) אין לי אלא אחותו הקטנה הגדולה מנין ופריך מי דנפק דרך ישיה וכן הנקבה הא פטרתיה ראם הנקבה שיצא ראשה תחלה שרחם הזכר כרוך בין ברכיה ומאי דנפק מרגלותיו והוא כרוך בין ברכיה וה"ה דהוה מלי למימר כרכו אחזו לענין איזה מהן בכור אלא נקט אחותו משום דליכא בכורה בכולי: מלי

[ע"ע פוס' סוכה מ"ד"ה לי סיכי ותוס' כתובות פ. ד"ה אמר רב]

[ע"ל לי]

[ע"ל לי וכן בתמיד בכ"מ בפ"ל מסכתות כתובות]

[פשוט הדפוס]

[ע"ע פוס' שבת מיטוס ר"מ פרק אלו מומין וכן בנדרים ערך בר ר"מ]

מתני'

ע"ן משפט נר מצוה

כ א מיי' פ"ד מהלכות כתובות הלכה יד טוש"ע יו"ד סימן שיט סעיף ח:

כא ב ג מיי' שם הלכה עז טוש"ע שם סעיף ד:

כב ד ה ו ז מיי' פ"ד מהלכות כתובות הלכה יז:

כג ח מיי' שם הלכה יח:

כד ט מיי' שם הלכה יט:

כה י מיי' שם הלכה כ:

כו כ ל מיי' שם הלכה כא

נוסח אחר

◇ סדרה על שאלות הקדומות ז"ל וקדמות בכלל. שאלה ב-ג מאחדות ומאבדות אותה בלחם ואם כ"א יבלה וקבו

שיטה מקובצת

א) חלבו באברים אחר הרוב. נ"ב עי' תוס' בריתות דף יד ע"א: ב) כמו גרסת ר"ח כרכתו אחותו כו'. נ"ב עי' תוס' בכורות פ' ע"א יז ע"ב:

נוסח

נדרים החדשים בלוח הכולל

גליון הש"ס

גמ' תניא בחוב אבר. עיין עירובין דף מו ע"ב תוס' ד"ה פרק. שם הביא מי רחמים עיין כתובות דף ד ע"ב תוס' ד"ה עד:

[עיין תוס' סנהדרין מח: ד"ה מביסטום ותוס' כתובות ד: ד"ה עד ביסטום ותוס' שבת קנב ד"ה עד ביסטום ותוס' יבמות קנד:"ה ומי]

מסורת הש"ס

[כריתות יד ע"ב]

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' נמי דבגא אלמו בלינרין אחר כרוב. נ"ב עיין כריתות דף יד ע"א תוס' ד"ה ביטשוט וכו': ב) תוס' ד"ה כרכתו וכו' כמו גרסת ר"ח כרכתו. נ"ב עיין בכורות ה' ע"א תוס' ד"ה אמר רב מין בטיב אינו תוקן וכו' והרי"ק:

[סיד מב. סוכות ג: מס כפ.]

*סוגיים אלו ובפיים אחרים מוזכרים בגליון כדי לשאול על נ"ל ה"ראות

הבינו גרשום

ואי אתחבר בהא בהא קאמר רבה ביצא שליש ירך הזכר ושני שלישין דוקן הרם סיכן ולהבא קדוש דלחוטרא אבל הכא ביצא שליש וסכרו לעובר טוכבים ראי אבר סיכן ולהבא קדוש [ור"] לקלא ודה אפיצא מרדי לה לרב ותנא דלמטרא קדוש צריכא דכשם שאמרו לחומרא כך אמרו לקלא: הכא במאי עסקינן בחתך ומשליך לכלבים כלומר דלא יצא רוב ד"ה: היכי דמי אילימא כגון שיצא רובו במיעוט אבר כלומר שיצא רובו של עובר בכלל מיעוט אבר וחזבו של אבר היה במעיה וקא מיבעיא ליה ואי מיעוט אבר דבראי בתר רובא דבחוטה שדינן ליה ויצא רובו ויקבר או דלמא ואי מיעוט אבר בתר רוב אבר דבמעיה שדינן לה ולא יצא רובו ולא הל עליה קדושה וישליך לכלבו: אלא כגון שיצא חציו ברוב אבר כלומר דעובר בכלל רוב אבר וקא מיבעיא ליה ההוא מיעוטא דבגואי מהו למשדייה בתר רובו ולא הוי אלא יצא חציו ולא הל עליה קדושה ומשליכו לכלבים לא כגון שיצא רובו בבכורה ולאחר סיכן תרא האם פטרתה מן הבכורה: כרכתו אחותו והוציאתו: פטרתיה ראשה ראשונה ליה מן הבכורה לאחר סיכן שזה חשוב כולד וחשוב בכור ופטרה מן הבכורה לאחר סיכן: הוציאתו הא אפיקתיה. כלומר ואינו קדוש הכי נרסי' אלא בלעתו והוציאתו והבנסתו והקיאתו ויצא מאליו מהו מי אמרינן כיון דשתחלה בלעתו והוציאתו אינו קדוש ולא פטרתיה מן הבכורה או דלמא כיון דאחר כן יצא מאליו אמרינן קדוש ופטרה מן הבכורה: הדביק ג' רחמים ויצא מזה [לזה] השתא מי אמרינן דלר דידיה פטר דלאו דידיה הוא לא פטר את האחרונה מן הבכורה ולא פטר את האמצעית מן הבכורה דלאו ולד דידיה הוא או דילמא כיון דרחמה מקדש הבכור פטר תיקו: בעי רב אחאי נפתחו כותלי בית הרחם מהו דק"ל רחם מקדש ונכשרו נפתחו כותלי הרחם שאין בבחמה בית הרחם מהו: נעקרו הא ליתנהו ולא מקדש הבכור ולא חשוב בכור. אלא נעקרו ותלו ליה בצוארייה כלומר כשנולד הולד יצא ובא ממעי אמו ונעקר כותלי בית הרחם ותלו ליה בצוארייה: נגממו. שלא נפתחו על הכל אלא נחתכו כותלי בית הרחם למעלה: עומד מרובה על הפרוץ. בבית הרחם: